

Sygn. akt IV CZ 30/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. G.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej B. w G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 3 lipca 2015 r.,

zażalenia strony pozwanej

na wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 28 października 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 28 października 2014 r., w wyniku apelacji pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „B.” w G., uchylił wyrok Sądu Rejonowego w G. wydany w dniu 25 marca 2014 r. w sprawie z powództwa A. G. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „B.” w G. o zapłatę. Wyrokiem tym Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej na rzecz powódki kwotę 18 946,77 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą wierzytelności przyznaną prawomocnym postanowieniem o dziale spadku po J. S., a kwotą wypłaconą przez Spółdzielnię Mieszkaniową.

Sąd Okręgowy uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że trafny jest zarzut podniesiony w apelacji pozwanej Spółdzielni, że Sąd pierwszej instancji w istocie nie poczynił własnych ustaleń odnośnie podstawy faktycznej żądania, błędnie uznając, iż strona pozwana jest związana ustaleniem wysokości wierzytelności wchodzącej w skład spadku w prawomocnym postanowieniu o dziale spadku po J. S.

W zażaleniu na wyrok Sądu drugiej instancji powódka A. G. zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że kontrola, której dokonuje Sąd Najwyższy, rozpatrując zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, tj. zażalenie określone w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., ma charakter formalny i odnosi się do przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. W postępowaniu wszczętym w wyniku wniesienia zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie poprawność zastosowania art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, innymi słowy, bada, czy rzeczywiście wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. mogą być: nieważność postępowania, nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono

prawidłowo wydane w jednej z sytuacji przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie są natomiast zasadność roszczenia i stanowisko zajęte przez sąd drugiej instancji co do meritum sprawy. Zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 193/12, niepubl.; z dnia 24 maja 2013 r., V CZ 156/12, niepubl.; z dnia 20 września 2013 r., II CZ 51/13, niepubl.; z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 17/14, niepubl.; z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.; z dnia 3 października 2014 r., V CZ 61/14, niepubl.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji następuje wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22; z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CZ 48/14, niepubl.; z dnia 28 listopada 2014 r., I CZ 91/14, niepubl.; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, niepubl.). Wszelkie inne wady, dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego (poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości), nie uzasadniają uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wszystkie tego rodzaju braki powinny być w systemie apelacji pełnej usuwane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 grudnia 2012 r., II CZ 141/12, niepubl.; z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.).

Sąd Okręgowy nie wskazał jednoznacznie przyczyn uchylenia wyroku Sądu Rejonowego na podstawie art. 368 § 4 k.p.c. Stwierdził jedynie, że Sąd Rejonowy nie poczynił własnych ustaleń odnośnie podstawy faktycznej, błędnie bowiem

przyjął fakt związania strony pozwanej (osoby trzeciej) ustaleniami co do wysokości wierzytelności z tytułu wkładu mieszkaniowego wchodzącej w skład spadku, zawartymi w prawomocnym orzeczeniu o dziale spadku po J. S. Stwierdzenie to nie wypełnia żadnej z przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. Jednocześnie trzeba mieć na względzie, że przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanki uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie powinny być interpretowane rozszerzająco (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, niepubl.; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ193/12, niepubl.). W ten sposób może być skutecznie realizowany obowiązujący model postępowania apelacyjnego oparty na założeniu merytorycznego rozpoznania sprawy prowadzącego do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.